

La Humanitat

Any II : Núm. 163
Barcelona, 19 de maig de 1932

Redacció i Administració, Pelayo, 56 segon :-: Telèfons 16407 i 16408
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

L'Estatut de Catalunya al Parlament de la República

UNA SUPOSICIO

L'Estatut que s'aprovarà no serà el nostre Estatut?

El corresponent parlamentari d'"El Dia Gráfico" a Madrid, diu en la seva darrera correspondència:

"Todo el interés, aparte los discursos de los señores Lerroux y Alba, de que ya hemos hecho anuncio y comentario en una crónica anterior, está cifrado en la intervención personal del Jefe del Gobierno. Ya que no hubo declaración previa, como parecía natural, se asegura que la habrá al término del debate de totalidad, antes de entrar en la minuciosidad del articulado. Y en esa declaración, dejará el señor Azaña perfectamente definido su pensamiento, y la situación del Gobierno ante el problema. Se hacen muchos vaticinios y augurios alrededor de esta intervención, como es uso corriente en las costumbres parlamentarias. Se dice que el señor Azaña ha decidido ya, en sus conversaciones con los representantes catalanes, aquellos servicios y facultades que el Gobierno considera deben otorgarse a la región autónoma y cuáles deben quedar como función privativa del Estado. Y se añade más: lo que el señor Azaña tiene el compromiso de conceder íntegramente a Cataluña, es la Enseñanza. En lo demás no se hace hincapié ni por uno ni por el otro lado. La enseñanza, sí. La consideran fundamental los catalanes y el Gobierno tiene fijado su criterio favorable a la otorgación.

Lo que no parece tener duda es que el Estatuto que se apruebe y que será íntegramente aceptado por Cataluña, no será ni el que aprobaron los Ayuntamientos catalanes y fué solemnemente entregado a las Cortes, ni el dictamen que, sobre aquel texto, ha elaborado la Comisión parlamentaria que preside el señor Bello, ni el voto particular que en nombre de la minoría catalana, suscriben sus representantes en aquella comisión señores Lluhi y Xirau. Será algo que tenga de todos esos textos y que reúna las posiciones diversas de la Cámara. No tendría nada de particular que el definitivo código sancionado por las Cortes se pareciera más que a nada a lo que pudiera deducirse de las manifestaciones que ha de hacer en su próxima y esperada intervención don Alejandro Lerroux. Ya ha dicho que hablará desde la zona templada. Y eso será lo que se apruebe seguramente. Un texto intermedio y templado que dé satisfacción a las aspiraciones de todos, con la fórmula conllevadora del señor Ortega y Gasset."

UN COP FALLACIOS

Només les Corts Constituents poden modificar l'Estatut

Diu en una correspondència parlamentària que publica "La Veu de Catalunya":

"Les descobertes del senyor Sánchez Roman, sostingudes per observacions semblants que s'havien fet a la premsa d'extrema dreta, havien fet trontollar la fe d'alguns addictees, i calia parlar ràpidament el cop fallaciós. El senyor Sánchez Roman havia llegit: "Este Estatuto no podrá ser modificado por iniciativa de las Cortes." Però l'article diu: "Este Estatuto no podrá ser modificado por iniciativa de las Cortes ni por la del Parlamento Catalán sino mediante el mismo procedimiento seguido para su aprobación, etc." La cosa és ben distinta, i l'efecte palesament forçat.

La realitat és, com observa el senyor Bello, que hi ha, per a la revisió, la possibilitat de la iniciativa de les Corts, com hi ha la possibilitat de la iniciativa de la Generalitat i del Parlament català. Però s'han de seguir els mateixos tràmits que es seguiran per a l'aprovació. Així, si la iniciativa de la reforma partís del Parlament català i les Corts espanyoles la refusessin, no hi hauria reforma; i tampoc no n'hi hauria si la iniciessin les Corts espanyoles i no l'admetessin ni els Ajuntaments catalans, ni el nostre Parlament, ni el referèndum popular. No hi pot haver modificació de l'Estatut, si no hi ha modificació de la Constitució. Més clar: només unes Corts Constituents poden modificar l'Estatut."

UN DUBTE

Parlarà o no parlarà Jiménez Asua?

Madrid. — Encara que havien circulat rumors que la minoria socialista s'abstindria d'exposar el criteri al debat de la totalitat de l'Estatut de Catalunya, fins ara no s'ha tractat de la

qüestió al si del grup parlamentari i segons s'anava fent el senyor Jiménez Asua, la situació no ha variat des que se l'encomanà a ell portar la veu dels socialistes.

FERRAN DE LOS RIOS

ministre d'Instrucció pública, que, en un rescent míting ha condemnat als que fan campanya contra l'Estatut

HORA DE RECTIFICACIONS

A la recerca de la llibertat

Rovira i Virgili, a La Publicitat, publica un article del qual copiem els paràgrafs finals. Diuen així:

"Alguna cosa hi ha, és veritat, en la història dels dos pobles que convé rectificar, cadascú per la part que li toca. Convé que Catalunya rectifiqui la modestia provincial i que Castella rectifiqui l'orgull imperial.

En aquest moment històric, uns i altres podem fer la rectificació. El bon destí truca ara, simultàniament, a la porta de Catalunya i a la porta de Castella. Ara no anem, ni els catalans ni els castellans, a la recerca de cap rei. Anem a la recerca de la llibertat, la gran llibertat fecunda. Hem d'estrancar el raig tràgic de les dues històries. Els reis són jora, els reis són lluny. Els catalans no tenim reis propis ni volem reis dels altres. Podrem alçar, per als reis antics, pan-teons de record; no alçarem trons a reis nous. Volem la República. Estimem la República. I el comú amor a la República i a la llibertat no pot ésser i ha d'ésser el fonament d'una millor convivència dels pobles peninsulars."

Les esmenes dels agraris

Com s'han repartit la feina per combatre l'Estatut

Madrid. — S'ha reunit en una de les seccions del Congrés la minoria agrària per tal d'estudiar l'Estatut de Catalunya.

S'ha acordat repartir entre els diversos membres de la minoria l'estudi de les esmenes i les intervencions. El repartiment s'ha fet així:

Títol primer, els senyors Calderón i Martín; títol segon, el senyor Alonso de Armiño; títol tercer, el senyor Gómez Rogi; títol quart, els senyors Calderón i Martín; títol cinquè, el senyor Gil Robles; títol sisè, els senyors Cid i Molina; títol setè, el senyor Alonso de Armiño; títol vuitè, els senyors Madariaga i Ortiz Solórzano; títol novè, el senyor Gil Robles.

També s'han examinat tres esmenes al dictamen presentades pel senyor Calderón i una altra del senyor Gil Robles, en el sentit que no s'apliqui l'Estatut de Catalunya mentre no estigui constituït el Tribunal de garanties constitucionals.

El senyor Gil Robles ha manifestat que el dissabte parlarà a Huete; el diumenge, a València; el dia 24, a Barcelona; el 25, a Astorga; el 27, a Riaño; el 29, a Salamanca, i el dia 5 de juny, a Zamora.

1930-1932

El que els intel·lectuals castellans, que avui ocupen llocs polítics, digueren del problema català en març de 1930

El nostre col·lega "L'Opinió", en un article titulat "Paraules d'ahir", diu el que a continuació copiem:

"Fernando de los Rios, avui ministre d'Instrucció, un dels homes que sembla que ha fallat, havia dit el 23 de març de 1930 als postres del sopar, del Ritz: "Varios siglos lleva España de camino equivocado y angosto, sometidos a un vasallaje de unidad, cuando somos de una heterogeneidad tan manifiesta. Con este unitarismo se ha logrado que las regiones rehuyan su propia responsabilidad y su consecuencia. Todo ello debido al tono cesaro-papal que informa las instituciones básicas españolas, que es imprescindible transformar."

Jiménez Asua, avui amic nostre, però no pas dels efusius, havia dit el 24 de març de 1930 a l'Ateneu Barcelonès:

"El problema catalán, que es en suma, un problema de libertad, ha sido más bien problema de incomprensión que no existirá cuando todos hayamos comprendido lo que tenemos de distintos.

El problema catalán va a desaparèixer, per comprensió, entre castellans i catalanes. Però fer-ho no serà obra de los viejos ni de los que estamos en la madurez, sino de la juventud."

José Ortega y Gasset havia dit, el 23 de març de 1930, al Ritz:

"Nuestra historia futura debe partir de un nivel de comprensión. La unión debe llevarnos a las reformas radicales que urgen. Pero es esencial el discanto, el diálogo. Urge, por tanto, dejar libres a todas las lenguas para entenderse.

Los gobiernos no deben ser como han venido siendo, un sistema de represiones de todo lo que es enérgico y áspero. Por eso se atacó a Cataluña sin tener en cuenta que su aspereza es el fruto de su vitalidad.

El Gobierno, en nuestro país, no ha cultivado sino el famoso arte de prescindir. Prescindir del problema catalán. Pero hoy, salvando la mayor distancia de España — la que hay entre Castilla y Cataluña — emerge una voluntad de aprovechar todas las energías peninsulares."

No tots els homes d'aquells dies del març de 1930, ens han fallat. Heu-vos aci uns mots que avui, encara, són sostinguts pels que els pronuncien.

Llegiu què va dir Américo Castro, en el seu discurs contestant el de salutació de l'alcalde — que ho era el comte de Güell:

"Se trata de conocernos, ya que es preciso conocerse para convivir, y nosotros tenemos que convivir con vosotros, saliendo un poco de nosotros mismos.

En tanto el resto de España no comprenda los problemas de Cataluña, España estará trunca, expuesta a todas las desdichas.

La libertad es indispensable para que España se dé el régimen que debe tener, y sin ella no puede haber convivencia ni armonía nacional.

Después de este abrazo, nuestros deberes desde mañana, serán mucho más severos y mucho más rigurosos."

Heu-vos aci ara el que deia Claudio Sánchez Albornoz a la Diputació, contestant el discurs de salutació del seu President — que ho era el senyor Maluquer i Viladot:

"Si han llegado momentos de tragedia en vuestro pleito, se debe a vuestra intransigencia, por no haber sabido siempre amar, y a nuestra intolerancia por haber querido amordazar sin comprender. La intolerancia ha sido siempre fatal a España. Ella ahogó el juvenil florecer de España y trajo las guerras civiles y creó los conflictos regionales. Hemos de saber vencer esta intransigencia y hacer que triunfe la tolerancia. Esta la predicaremos en tierra castellana. Predicad también en Cataluña. Sólo así, conseguiremos nuestros anhelos mutuos. Tolerancia y libertad han de ser nuestro objetivo. Reconocemos el derecho que tenéis a hablar vuestra lengua y a daros el gobierno que os plazca. Quiero decirlo alto. Aspiramos a una España grande, unidos todos por nuestra libre voluntad.

Señor Presidente, decidlo a Cataluña. Si no obramos con tolerancia y transigencia, sobrevendrá el choque y de esto sufriremos todos."

En el mateix acte, Juan Moneva Puyol deia, després de Sánchez Albornoz:

"Yo encarezco a los castellanos la necesidad de desvanecer las preven-ciones que el vulgo siente contra Cataluña que encarna el genio mediterráneo."

I encara, el 25 de març, Alvaro de Albornoz, avui ministre de Justicia, deia, en una conferència al Centre republicà de la Portaferrissa:

"Republicanos de Cataluña, yo os digo que con vosotros están los de toda España para salvar la libertad de Cataluña y la de todo el país." Aquest dies de discussió de l'Estatut al Parlament de la República, és interessant tenir present aquestes paraules d'uns i altres."

Setmana decisiva

El senyor Maura vol que parli el senyor Lerroux

Madrid. — Els periodistes han interrogat Miquel Maura demanant-li la seva opinió sobre el moment actual. Ha dit que el dijous i el divendres seran dos dies decisius i espera que no acabarà el debat de la totalitat

sobre l'Estatut català sense que s'hagi sentit el senyor Lerroux i altres elements parlamentaris significatius.

—Cal que aquests senyors parlin per tal d'aclarir moltes coses, no amb l'ànim de combatre el Govern, sinó amb la necessitat imprescindible de conèixer i determinar les actituds i que les coses es posin a llur degut lloc. Aquesta és la meua opinió — ha acabat dient el senyor Maura.

"LA VERTADERA CONSTITUCIO D'UN PAIS, L'SIDEIX, SOLAMENT EN ELS FACTORS AUTENTICS DE PODER QUE EN ELL REGEIXEN; I LES CONSTITUCIONS NO TENEN VALOR, NI SON DURADERES, MES QUE QUAN INTERPRETEN FIDELMENT I SABEN DONAR EXPRESSIO ADEQUADA, ALS FACTORS DE PODER IMPERANTS EN LA REALITAT SOCIAL."

"QUE ES UNA CONSTITUCIO", 1930
LASSALLE

"QUAN A UNA CRISI POLITICA SE SOBREPONA UNA ALTRA D'ECONOMICA, LA SOLUCIO ES SEMPRE AQUEIXA: RUPTURA ENTRE LA COLONIA I LA METROPOLI"

"NACIO QUE PRETENGUI EXPLOTAR A LES SEVES PROVINCIAS D'ULTRAMAR, ESTA IRREMISSEBLEMENT CONDEMNADA A PERDRE-LES I SI AQUESTA NACIO TE LES CONDICIONS DE TENACITAT, D'ORGULL I MANCA DE FLEXIBILITAT POLITICA D'ESPANYA, A PERDRE-LES DESPRES DE CRUENTA I COSTOSISSIMA GUERRA."

EL RESUMEN — 6 MARÇ 1891
GONÇAL DE REPARAZ